

CHYTRÉ ŘEŠENÍ PRO FINANCOVÁNÍ INFRASTRUKTURY

Finanční nástroje představují moderní způsob podpory z národních či nadnárodních zdrojů, a to nejen podnikatelů, ale také krajů, měst a obcí či jimi zakládaných organizací, jako například provozovatelů veřejné dopravy. Finanční nástroje jsou běžně poskytovány ve formě záruk, úvěrů nebo kapitálových vstupů, u municipalit pak zejména ve formě zvýhodněných úvěrů. Jejich cílem je podpořit životaschopné projekty a přispět tak k ekonomickému a udržitelnému rozvoji země.

Národní rozvojová banka (NRB) se zaměřuje právě na poskytování této návratné formy podpory, a to již třicet let. „Jádro našeho byznysu tvoří zejména podpora malého a středního podnikání, a to již od roku 1992, to se nemění. S příchodem nového milénia jsme začali poskytovat zvýhodněné financování také městům a obcím a ve větší míře jsme se zaměřovali na financování vodohospodářské infrastruktury. Vždy šlo spíše o jednotky až nižší desítky projektů ročně,“ přibližuje Jiří Jirásek, předseda představenstva Národní rozvojové banky, a dodává: „V loňském roce došlo k aktualizaci naší strategie, na jejímž základě jsme se pustili do financování infrastruktury ve větší míře. Z podstaty věci, kdy máme v ČR omezené množství municipalit čítající něco přes 6 000 subjektů, nelze očekávat, že několikrát znásobíme počty podporovaných projektů, spíše budeme vedle menších projektů financovat také ty rozsáhlé a investičně náročné, které jsou veřejnými subjekty často odkládány a pro soukromý sektor více rizikové.“

Pokračování na str. 2

ÚVODNÍ SLOVO

Financování rozvoje krajů, měst a obcí či jimi zakládaných organizací může pro bankovní sektor představovat atraktivní příležitost financování relativně bezpečného obchodu. To platí zejména v případě, kdy obecní rozpočet není zadlužený nebo jde o financování projektu, který bude generovat dostatečný příjem. Přesto je řada municipálních projektů odkládaná, a to zejména ty, jež vyžadují větší investice. Veřejný sektor proto může využít různé formy podpory, ať už se jedná o tu dotační či tu poskytovanou ve formě finančních nástrojů. V přípravné fázi zajisté pomůže i poradenství, jehož součástí je nalezení vhodného modelu financování. Na první pohled se totiž může zdát, že obec nemá dostatečně velký rozpočet na realizaci svého záměru. To ale neznamená, že se projekt nemůže uskutečnit. V případě investičně náročných projektů typu výstavby obchvatů kolem měst, dálnic, dostupného bydlení, domovů pro seniory, modernizace nemocnic apod., řešením může být třeba partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem, kdy velmi zjednodušeně řešeno největší břímě spojené se samotným budováním infrastruktury nese soukromý subjekt a obec mu následně platí „nájemné“. V případě modernizace obecních budov lze zase využít EPC model, kdy se náklady na realizaci úsporných opatření hradí až z peněz ušetřených za energie. Pokud má tedy municipalita určitou představu o svých investicích, je vhodné do dalších kroků zapojit třeba naši banku, která dokáže zamýšlené záměry posoudit z hlediska návratnosti a volby vhodných finančních instrumentů. Do financování pak dokáže vložit vlastní prostředky nebo zapojit jiné banky či soukromé zdroje prostřednictvím Národního rozvojového fondu.

JIŘÍ JIRÁSEK
PŘEDSEDA
PŘEDSTAVENSTVA

NA ROZVOJ INFRASTRUKTURY PŘES JEDNU MILIARDU KORUN ROČNĚ

Pokračování ze str. 1

V uplynulém roce NRB vložila do rozvoje infrastruktury 1,1 miliardy korun a další jednu miliardu přislíbila městu Brnu na výstavbu multifunkční haly. „Do té doby naše banka poskytovala krajům, městům a obcím na zvýhodněných úvěrech kolem 100 milionů korun ročně. Tedy loňských 1,1 miliard korun představuje ohromný posun, a je to přesně ten směr, který bychom chtěli držet i v budoucnu, protože Česká republika přesně takové a větší investice do infrastruktury potřebuje,“ uvádí Jiří Jirásek.

Poptávka po financování ze strany veřejných zadavatelů je různá. „Nejčastěji se však týká investic do vodohospodářské infrastruktury, opravy místních silnic, chodníků, pouličního osvětlení, obecních domů nebo jiných veřejných budov či budování cyklostezek. Zejména v posledním roce jsme ale začali zaznamenávat růst poptávky také po financování v objemu miliardy korun a více. Veřejný sektor totiž potřebuje také řešit projekty typu výstavby dálnic, železnic, obchvatů měst, výstavby či modernizaci zdravotnických zařízení, domovů pro seniory, veřejné dopravy, výstavby kulturních a sportovních zařízení apod.“, přibližuje Jiří Jirásek.

NRB jim v takovém případě jako první nabízí bezplatnou konzultaci. V okamžiku, kdy projekt začíná mít jasnější obrysy, tak připraví vhodný model financování, do kterého může být zapojena samotná banka, nebo i Národní rozvojový fond, její dceřiná společnost zaměřená za financování infrastruktury za využití soukromých zdrojů. Skupina NRB je ale často pouze jedním z financujících subjektů takových investičně náročných projektů. Jejím úlohou je zejména snížit riziko běžných bank tak, aby došlo k zpřístupnění či zlevnění zdrojů a aby mohl být projekt realizován.

Financování rozvoje infrastruktury s sebou nese i zajištění zdrojů na něj. NRB proto v loňském roce navázala spolupráci s Evropskou investiční bankou a Rozvojovou bankou rady Evropy a získala tak přes 6 miliard korun, které může poskytnout k budování infrastruktury, zejména té, která alespoň do určité míry přispěje ke zlepšení životního prostředí a životních podmínek ve městech a obcích České republiky.

PODPORA POSTUPNĚ „ZELENÁ“

Podporu veřejné i soukromé subjekty mohou čerpat nejen ve formě návratné formy podpory, ale také té dotační. Přestože objem prostředků alokovaných do dotací se programovací období od programovacího období snižuje, pořád mají své nezastupitelné místo, a to zejména v těch oblastech, které negenerují cash flow. „Lze předpokládat, že to do určité míry zůstane i v budoucnu a je to tak v pořádku, protože návratnou formu podpory, na kterou se specializujeme, není možné použít vždy. Nicméně stejně tak jako u finančních nástrojů, tak u dotací lze očekávat, že se do určité míry stanou motivátorem pro realizaci projektů, které budou založené na ESG principech. Toto téma navzdory válce na Ukrajině na půdě Evropské unie stále rezonuje, a už dnes třeba některé zdroje, které čerpáme z evropských struktur, můžeme poskytnout pouze na podporu rozvoje veřejné i soukromé infrastruktury, která bude dlouhodobě udržitelná. Do budoucna lze očekávat, že tento trend ještě posílí,“ říká Jiří Jirásek.

S udržitelností souvisí i téma konce uhelných elektráren a nutnost revitalizace uhelných regionů. „V loňském roce nás oslovil třeba Moravskoslezský kraj a předložil nám své infrastrukturní záměry, které se z velké části

týkají právě transformace regionu postiženého dlouholetou těžbou uhlí. Jsou to přesně ty typy projektů, které chce EU podporovat. My kraji pomáháme s finanční analýzou jeho záměrů a hledáme vhodný model financování. V jeho případě určitě půjde o kombinaci jak návratné formy, tak té dotační, protože budoucí využití revitalizovaných oblastí bude různorodé a ne všechny budou generovat cash flow,“ přibližuje spolupráci s Moravskoslezským krajem Jiří Jirásek.

Připravit takové infrastrukturní projekty běžně trvá několik let a s tím je nutné dopředu počítat. „Naší přidanou hodnotou je právě ta finanční analýza a vytvoření vhodného modelu financování. Umíme do financování začlenit i soukromé zdroje, pokud to povaha projektu umožní. Budeme jedine rádi, pokud se na nás budou obracet další kraje, města či obce, ale i soukromé subjekty, které chtějí budovat infrastrukturu, ať už tu v oblasti dopravy, životního prostředí, zdravotnictví, školství, sportu, kultury či dostupného bydlení. Investice do infrastruktury jednak podporují růst HDP a jednak zlepšují životní podmínky a často i životní prostředí, a proto by se neměly odkládat a čekat s nimi na dobu, až bude v rozpočtu dostatek zdrojů,“ uzavírá Jiří Jirásek.

CYKLOSTEZKY, ALE I TRAMVAJE, TO JSOU PŘÍKLADY ZAFINACOVANÝCH PROJEKTŮ

PŘEMĚNA BROWNFIELDU V KOMUNITNÍ CENTRUM

Obec Dalešice ležící jihovýchodně od Třebíče hledala prostory, z nichž by si mohla vybudovat komunitní centrum. „Potřebovali jsme místo, kde se budou scházet občané, a zároveň místo pro obecní úřad. V současné době nemá obec pro tyto účely dostačující prostory,” popisuje potřebu obce její starosta Jiří Loukota. A proto se pustila do renovace staré zástavby, s níž jí pomohla NRB, alespoň co se financí týče. „Pro financování od ČMZRB, nyní již NRB, jsme se rozhodli nejen kvůli výhodnější úrokové sazbě, ale i ostatním podmínkám,” doplňuje starosta.

Do historické budovy, jejíž kořeny sahají až do 18. století, v níž sídlil šafář a byl v ní i hostinec, se po její rekonstrukci přesune nejen obecní úřad, ale také zde vznikne nová obřadní síň, knihovna, pošta a zasedací místnost. Prostory budou určené rovněž místním spolkům. Vše by se mělo stihnout do konce roku 2023.

BEZPEČNÉ TRASY PRO CYKLISTY

Zvýšit bezpečnost cyklistů byl jeden z důvodů, proč se Dobrovolný svazek obcí Šlapanicko rozhodl zbudovat na svém území nové cyklostezky. Prvních sedm kilometrů je v provozu už od roku 2020 a došlo díky nim k propojení několika obcí tak, že se nechá prakticky po rovině a mimo silnici dojet z Brna-Slatiny přes Šlapanice až do Židlochovic a napojit se tak na cyklostezku, která vede do Vídně.

Ke zbudování této první etapy využil svazek obcí zvýhodněné financování od NRB. „Zpracovali jsme poptávkové řízení na úvěr a rozeslali jsme ho několika bankám. Nabídka od ČMZRB, nyní již NRB, byla nejvýhodnější, a tak jsme se rozhodli využít financování od ní,” říká Michal Klaška, předseda DSO Šlapanicko, a dodává: „Spolupráci s NRB hodnotím pozitivně, bylo nám poskytnuto výhodné financování a vše proběhlo bezproblémově.“

Na tento úsek loni navázala II. etapa výstavby cyklostezek o další 4 kilometry, kdy došlo k propojení sousedících obcí - Jiřkovice a Blažovice, Kobylnice a Prace. V plánu jsou ještě další dvě části cca 10 km na Pozořicku.

Součástí výstavby cyklostezek, které

nejsou určeny pouze cyklistům, ale také in-linistům, běžcům, pro pěší a koloběžkáře, je i umístění stojanů na kola a odpočívek s posezením v místech, která to umožňují.

OBNOVA A ROZVOJ VODOHOSPODÁŘSKÝCH SÍTÍ

Vodohospodářská infrastruktura vyžaduje pravidelné investice. To je jedním z důvodů, proč Vodohospodářské sdružení Turnov (VHS Turnov) již po několikáté v řádu dvou desítek let čerpá zvýhodněný úvěr od NRB. Nyní z něj financuje obnovu a další rozvoj vodohospodářských sítí v Jilemnici, Lomnici nad Popelkou, Ohrazenicích a v Chuchelně.

V minulosti VHS Turnov díky zvýhodněnému úvěru od NRB zafinancovalo třeba i zbudování kanalizace v okrajových částech města Turnov, opravu vodovodu a kanalizace v obci Vranové, odkanalizování Rovenska pod Troskami, intenzifikaci úpravny vody Příkrý či rekonstrukci čistírny odpadních vod v Turnově.

NOVÉ TRAMVAJE PRO OSTRAVANY

NRB v loňském roce usnadnila cestu k rozvoji infrastruktury také městu Ostrava. Dopravní podnik Ostrava (DPO) totiž nakoupil nízkopodlažní vysokokapacitní tramvajové soupravy, které začínají postupně sloužit Ostravanům. Projekt v hodnotě více než 1,7 mld. korun zajistil nákup 35 nových

tramvají, které postupně nahrazují dosluhující vozy z minulých let a přispějí ke zkvalitnění dopravní obslužnosti strukturálně postiženého regionu.

Pořízení tramvají dopravní podnik financoval úvěry od NRB, UniCredit Bank a doplnil je dotací. „Oceňuji spolupráci s Národní rozvojovou bankou a UniCredit Bank na financování tohoto projektu, zvláště v době, kdy dynamicky roste inflace a cena úrokových sazeb. Nevylučujeme, že i v budoucnu pro účely obnovy vozového parku či jiných strategických investic využijeme úvěrové financování jako u tohoto projektu,” uvádí předseda představenstva a generální ředitel DPO Daniel Morys.

PORADENSTVÍ V OBLASTI EPC

Řadě měst NRB pomáhá také v oblasti revitalizace budov, a to ve smyslu úspory energií. Například města, jako je Kladno, Děčín či Olomouc, již čerpají poradenství z programu ELENA, díky kterému za desetinu celkových nákladů budou mít připravený EPC projekt a následně budou moci zahájit jeho realizaci.

„Lze konstatovat, že spolupráce s bankou je dosud na dobré úrovni. V současné době je program ELENA tím nejlepším, co NRB v oblasti poradenství EPC nabízí,” říká Miroslav Žbánek, primátor města Olomouc.

JAKÉ PROJEKTY FINANCUJEME?

Infrastrukturní projekty aktuálně financujeme z prostředků Evropské investiční banky (EIB) a Rozvojové banky Rady Evropy (CEB). Můžeme z nich zafinancovat projekty uvedené níže. Nad rámec tohoto výčtu umíme financovat i investičně náročnější projekty (např. výstavba dálnic, obchvaty kolem měst, multifunkční haly, univerzitní kampusy apod.) s využitím zdrojů Národního rozvojového fondu.

DOPRAVA

V rámci dopravní infrastruktury financujeme z prostředků EIB a CEB tyto typy projektů:

- Údržba místní silniční sítě (opravy a výstavba místních komunikací II. a III. třídy)
- Rozšiřování, rekonstrukce a výstavba mostů, podchodů, nadchodů pro zvěř, dopravní značení, bezpečnostní prvky, jako jsou kamery, inteligentní semaforey
- Investice do infrastruktury pro veřejnou a nemotorovou dopravu (bikesharing, cyklistické stezky, odvodňovací infrastruktura, IT systémy pro veřejnou dopravu)
- Parkovací zařízení (Park&Ride), odpočívadla, bezpečnostní prvky, retardéry
- nákup autobusů a tramvají s alternativními pohony, nízkoemisní vozidla, jejich vybavení, opravy (závažné), investice do zelenějších technologií (do SW, do chytrých systémů)
- nabíjecí stanice pro elektromobily a pro vodíková vozidla, sdílená mobilita, veřejný vozový park (hasičská auta, dodávky, lehká užitková vozidla)
- dopravní terminály, zastávky
- informační a zabezpečovací systémy

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

V rámci infrastruktury v oblasti životního prostředí financujeme z prostředků EIB a CEB tyto typy projektů:

- Rozšíření nebo nový systém zásobování vodou, obnova nebo zlepšení vodovodních sítí, obnova úpravny vody
- Čištění odpadních vod (obnova kanalizačních sítí, čištění odpadních vod)
- ČOV a kanalizace (nové kanalizační sítě a jejich rozšíření, nové plány čištění odpadních vod či jejich rozšíření)
- Čištění a ochrana povrchových vod a podzemních vod (retence vody, nádrže)
- Snižování a zpracování pevných a kapalných odpadů (investice k separaci, recyklaci a zpracování odpadu, včetně bioodpadu, oddělený sběr, třídění, recyklace)
- Opatření na úsporu energie (zlepšení energetické účinnosti stávajících budov / zateplení, úsporné zdroje tepla a nízkouhlíkové technologie, výměny oken)
- Sítě dálkového vytápění / distribuční soustavy
- Výroba obnovitelné energie (alternativní zdroje výroby tepla, skladování energie)

ZLEPŠENÍ ŽIVOTNÍCH PODMÍNEK VE MĚSTECH A OBCÍCH

V rámci infrastruktury související se zlepšením životních podmínek ve městech a obcích financujeme z prostředků EIB a CEB tyto typy projektů:

- Veřejné sociální a cenově dostupné nájemní bydlení
- Bydlení pro seniory, studentské bydlení
- Mateřské a základní školy, školky, ZUŠ, univerzity
- Kulturní zařízení (divadla, muzea, galerie, knihovny, kina, atp.)
- Pečovatelské domy se soc. službou, domy pro seniory, zdravotnická zařízení
- Komunální služby (pro hendikepované, sociálně vyloučené, sociální podnikání)
- Sportovní zařízení a rekreační zařízení (sportoviště, infrastruktura pro sport, zelené plochy, dětská hřiště)
- Rozvoj průmyslových areálů (zasítování, rozvoj brownfieldů a industriálních parků)
- Veřejné osvětlení (budování, modernizace, instalace inteligentních systémů)
- Dálkové vytápění (využití biomasy, energetické úspory, zateplení trubek, rozvodné sítě)
- Budovy veřejné správy (obecní úřady, administrativní budovy), komunitní centra

